



RAPORT DE ACTIVITATE 2017

CUPRINS

- I.** Despre CAPC
- II.** Expertiza vulnerabilității actelor normative prin prisma drepturilor omului
- III.** Evaluarea instrumentarului anticorupție în sectorul justiției
- IV.** Transparența proceselor de selecție și evaluare a performanțelor judecătorilor
- V.** Sporirea securității alimentare a consumatorilor
- VI.** Rezumatul proiectelor implementate de CAPC în 2017

I. Despre CAPC



DENUMIRE: Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC)

ECHIPA:

Galina BOSTAN, *Președinte*

Mariana KALUGHIN, *Vicepreședinte*

Lilia IONIȚA, *coordonator de proiecte*

Stela PAVLOV, *coordonator de proiecte*

Viorel PÎRVAN, *coordonator de proiecte*

Radu JIGĂU, *jurist*

Dina SEMINAHIN, *contabil*

Dan IFTODI, *specialist IT*

STATUT: ONG

SEDIU: Chișinău, str. Sfatul Țării 27, of.06

TEL/FAX: (373) 22 23 83 84

SITE: www.capc.md

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) este o organizație non-guvernamentală, înregistrată la Ministerul Justiției la data de 19 aprilie 2000.

Scopurile CAPC: contribuirea la reducerea nivelului corupției în țară pînă la un nivel, care nu ar afecta drepturile și libertățile cetățenilor; ridicarea nivelului conștientizării pericolului pe care-l prezintă fenomenul corupției pentru stat; studierea nivelului pătrunderii corupției în societate și stat; determinarea sferelor care au fost în cea mai mare măsură afectate de corupție; considerând că corupția are loc acolo unde nu există transparență, ridicarea nivelului transparenței în activitatea instituțiilor statale și celor politice; considerând că organele unui stat democratic își desfășoară activitatea pe contul și în interesul societății, stabilirea unui monitoring al societății asupra activității organelor statului.

Principalele domenii în care CAPC s-a implicat în această perioadă sunt: expertiza coruptibilității proiectelor de acte legislative; expertiza vulnerabilității proiectelor actelor normative din perspectiva drepturilor omului; elaborarea de studii și cercetări în domeniul anticorupție și justiție (inclusiv sondaj de opinii privind nivelul de satisfacție a justițiabililor); consiliere publică prin intermediul liniei fierbinți; monitorizarea autorităților publice; elaborarea instrumentelor în scopul prevenirii corupției (baza de date www.interese.md); crearea instrumentelor metodologice pentru monitorizarea și evaluarea politicilor și instrumentelor anticorupție,

CAPC a diseminat experiența sa în domeniul expertizei coruptibilității la sesiunea plenară GRECO, metodologia CAPC fiind evaluată ca una din cele mai bune practici din Europa în acest domeniu, iar Ghidul și Studiul privind eficiența mecanismului de efectuare a expertizei coruptibilității au fost recomandate ca resurse valoroase pentru țările care doresc să pună în aplicare expertiza coruptibilității. În același timp, experiența CAPC în domeniul expertizei coruptibilității ca bune practici a fost prezentată în Albania, Duma de Stat a Federației Ruse, Republica Kazahstan și Ucraina .

CAPC este membru al **Alianței Anticorupție din Republica Moldova** (www.alianta.md), care reunește actori ai societății civile și oferă posibilitatea ONG-urilor membre să facă schimb de informații cu privire la activitățile existente, iar Guvernul preia comentariile de la membrii săi.

Începând din martie 2014 CAPC este partener asociat la **Southeast Europe Leadership for Development and Integrity (SELDI)** (www.seldi.net) - o coaliție anticorupție și bună guvernare din Europa de Sud-est, implicând parteneri din nouă țări. Rețeaua funcționează pe baza strategiei comune și a agendei de acțiune convenite. Obiectivul Inițiativei regionale este de a contribui la o societate civilă dinamică din regiune, capabilă să participe la dezbateri publice și să influențeze procesul politic și de luare a deciziilor în domeniul combaterii corupției și bunei guvernări.

CAPC este membru al **Coaliției pentru protecția avertizorilor de integritate din Europa de Sud-Est**, coaliție formată din organizații ale societății civile din 10 țări: Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Kosovo, Macedonia, Moldova, Muntenegru, România și Serbia. Coaliția va acționa pentru a se asigura că avertizorii de integritate sunt tratați în mod echitabil și că dezvăluirea acestora conduce la schimbări pozitive. De asemenea, va promova beneficiile avertizării privind avertizarea spre îmbunătățirea responsabilității guvernamentale și corporative și va încerca să sporească percepțiile publice ale avertizorilor. Acesta va servi ca o umbrelă pentru advocacy, legislație și dezvoltare politică, sprijin pentru avertizare și consiliere, informații publice și mass-media, precum și o rețea de schimb de experiență și informații.

II. Expertiza vulnerabilității actelor normative prin prisma drepturilor omului



În 2017 CAPC a finalizat implementarea **Proiectului "Expertiza vulnerabilității actelor normative prin prisma drepturilor omului"**. Proiectul a fost implementat cu suportul **Civil Rights Defenders** în perioada **1 ianuarie 2016 - 31 ianuarie 2017**. În cadrul Proiectului a fost efectuată expertiza legislației Republicii Moldova din perspectiva drepturile omului, care presupunea identificarea și eliminarea problemelor cadrului legal care favorizează apariția, perpetuarea sau creșterea situațiilor de încălcare a drepturilor omului, inclusiv a egalității de gen.

În 2017 CAPC a expertizat din perspectiva drepturilor omului următoarele proiecte de legi:

- proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.284-XV din 22.07.2004 privind comerțul electronic
- proiectul Legii cu privire la statistica oficială
- proiectul Legii privind evaluarea strategică de mediu
- proiectul Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi – art.1, Capitolul VI1; Legea cu privire la asociațiile obștești – art.261; ș.a.)
- proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.149-XVI din 08.06.2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura (art.3, 9, 11, ș.a.)
- proiectul Legii privind prestațiile sociale pentru copii
- proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate – art.44; Legea privind declararea averii și a intereselor personale – art.24; ș.a.)

Totodată, cu privire la Proiectul Legii cu privire la statistica oficială, CAPC a emis un comunicat de presă (23.01.2017), iar cu privire la proiectul Legii privind evaluarea strategică de mediu a fost organizată o conferință de presă pe data 25.0.2017.â



La finele activității de expertiză a proiectelor de acte normative prin prisma drepturilor omului a fost întocmit un **Studiu privind eficiența expertizei**, care a fost prezentat în cadrul unui eveniment public (masă rotundă) la care au fost prezenți reprezentanți ai Parlamentului, Ministerului Justiției, Avocatului Poporului, ONG – urile specializate în domeniul dreptului.

III. Evaluarea instrumentarului anticorupție în sectorul justiției



În anul 2016 **CAPC**, cu suportul **Programului "Buna Guvernare" a Fundației Soros Moldova**, a lansat Proiectul „**Evaluarea instituirii și aplicării instrumentelor anticorupție în sistemul judecătoresc**”, a cărui implementare a fost finalizată **2017**.

În cadrul Proiectului CAPC a asigurat evaluarea nivelului de implementare a **9 politici și instrumente anticorupție** în cadrul sistemului judecătoresc:

- verificarea titularilor și a candidaților la funcții;
- testarea la poligraf a candidaților la funcții;
- declararea și controlul averii și intereselor personale;
- testarea integrității profesionale, inclusiv declararea influențelor nepotrivite;
- declararea comunicării interzise;
- declararea cadourilor;
- avertizarea de integritate;
- liniile telefonice anticorupție;
- distribuirea aleatorie a dosarelor în instanțele judecătorești.

Printre rezultatele implementării Proiectului trebuie notate: **Metodologia de evaluare a instrumentarului anticorupție** în cadrul sistemului judecătoresc, setul de indicatori aplicabil procesului de evaluare și **Raportul de monitorizare** a modului de implementare a instrumentarului anticorupție în cadrul sistemului judecătoresc

Raportul de evaluare finală a inclus peste **30 de recomandări cu caracter normativ, dar și de ordin operațional** pentru consolidarea și amplificarea efectului instrumentarului anticorupție în cadrul sistemului judecătoresc. Evaluarea a fost asigurată prin analiza și evaluarea cadrului normativ și monitorizarea nivelului de aplicare a politicilor/instrumentelor anticorupție (la nivel instituțional și la nivel individual), inclusiv prin chestionarea a patru instituții-cheie responsabile de administrarea instrumentarului: Consiliul Superior al Magistraturii, Centrul Național Anticorupție, Autoritatea Națională de Integritate și Serviciul de Informații și Securitate. **Constatările evaluării au arătat că nici unul dintre instrumentele anticorupție nu a înregistrat un scor maxim de eficiență – 4**. Doar **trei** din cele 9 instrumente evaluate au înregistrat **scorul 3** (declararea cadourilor; funcționarea liniilor anticorupție; distribuirea aleatorie a dosarelor). Verificarea judecătorilor și candidaților la funcțiile de judecător de către SIS, declararea averilor și intereselor judecătorilor și declararea influențelor necorespunzătoare au înregistrat un **scor mediu de eficiență - 2**. **Trei instrumente** anticorupție au înregistrat **cel mai mic scor (1)**: testarea la poligraf; declararea comunicării interzise și avertizorii de integritate.

Raportul atestă că scorul infim de eficiență înregistrat de aceste instrumente se datorează neaplicării efective a acestora. Printre cauzele neaplicării s-au reținut:

- indolența autorităților de a le pune efectiv în aplicare ("eforturile" acestora fiind sporadice și nicidecum sistematice);
- neînțelegerea de către reprezentanții sistemului judecătoresc a substanței și esenței instrumentelor sau, în anumite situații, dublarea lor cu instrumente din aceeași garnitură anticorupție;
- cadrul normativ incomplet sau contradictoriu, care afectează implementarea adecvată a instrumentelor anticorupție;
- tradițiile, mentalitatea, uzanțele care par a fi insurmontabile pentru cei cărora li se adresează normele anticorupție și cei care trebuie să le aplice.

Analiza în profunzime a instrumentarului anticorupție a mai demonstrat că în anumite situații numărul instrumentelor pare a fi în exces sau acestea se dublează/suprapun, ceea ce afectează punerea lor efectivă în aplicare. Potrivit experților, un set de instrumente anticorupție mai puțin numeros, dar robust și fiabil în acțiune, inclusiv cu garanții ferme de survenire a răspunderii și evitare a impunității, poate să producă un efect mai perceptibil și durabil.

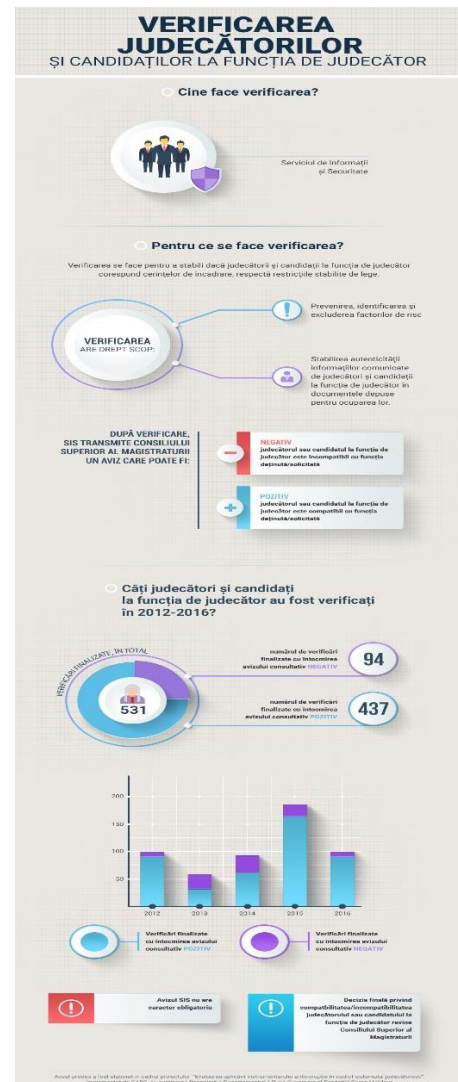
În cadrul desfășurării Proiectului au fost organizate și desfășurate **2 sedințe ale Clubului de presă** pentru jurnaliștii de investigații în cadrul cărora au fost puse în dezbatere constatările procesului de monitorizare și evaluare a politicilor/instrumentelor anticorupție în cadrul sistemului judecătoresc. La cluburile de presă, care au fost transmise on-line, alături de echipa CAPC au participat și reprezentanții CSM, CNA, ANI, ai Ministerului Justiției, precum și reprezentanții societății civile și mass-media.



Totodată au fost organizate 2 evenimente publice (mese rotunde) de prezentare a rezultatelor și rapoartelor de monitorizare și evaluare, elaborate în cadrul proiectului.



Constatările de bază ale evaluării instrumentarului anticorupție au fost ilustrate prin **9 infografice** care explică esența instrumentelor/politicilor anticorupție, precum și reflectă progresul atins de autorități în implementarea lor. Infograficele au fost plasate și pe larg mediatizate în cadrul evenimentelor publice, precum și pe rețelele de socializare. De asemenea, infograficele sunt utilizate de către CAPC în cadrul a varii evenimente publice, inclusiv sesiuni de instruire (cea mai recentă a avut loc pentru tinerii jurnaliști, la Centrul de Investigații Jurnalistice în data de 19 mai 2017).



IV. Transparența mecanismelor CSM de selecție și evaluare a performanțelor judecătorilor



În 2017 CAPC a finalizat implementarea Proiectului „Sporirea mecanismelor de transparență privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor din Republica Moldova”, care a fost sprijinit de Ambasada Marii Britanii la Chișinău, prin Fondul pentru Buna Guvernare.

În cadrul acestui proiect CAPC:

- a monitorizat activitatea Colegiului de selecție și carieră a judecătorilor (CESCJ);
- a monitorizat activitatea Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor (CEPJ);
- a elaborat platforme IT care să permită standardizarea și ordonarea proceselor de selecție și evaluare a performanțelor;
- a asistat Consiliul Superior al Magistraturii în crearea mecanismelor de investigare a abaterilor etice al judecătorilor.

Informația privind monitorizarea activității Colegiilor specializate a CSM și contribuția CAPC în scopul creării mecanismelor de investigare a abaterilor etice a judecătorilor a fost prezentată în **Raportul de activitate a CAPC pentru anul 2016**.

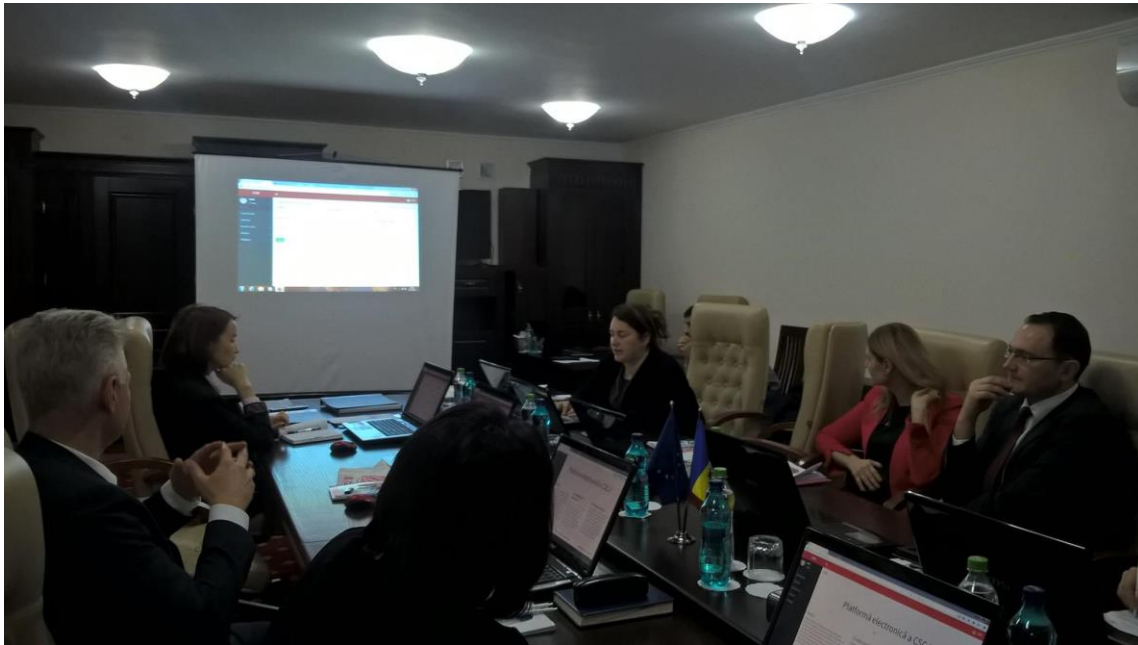
În 2017 CAPC s-a concentrat, în special, pe crearea e-template pentru redactarea hotărârilor Colegiului de selecție și carieră a judecătorilor și a Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor.

Conținutul formularelor pentru activitatea CSCJ (4) a fost elaborat de către CAPC în colaborare cu membrii CSCJ și reprezintă rezultatul efortului comun de analiză a practicii CSCJ și de implementare a recomandărilor CAPC, formulate în urma monitorizării activității CSCJ. În procesul elaborării conținutului e-template, autorii au avut în vedere următoarele criterii principale: universalitate (posibilitatea reapplicării acestuia și asupra hotărârilor altor organe ale CSM); adaptabilitate la modificările din Regulamentul de activitate a CSCJ; securitatea datelor cu caracter personal; posibilitate de dezvoltare, reieșind din noile realități; simplitate în utilizare.

Totodată, a fost elaborat un chestionar (suport pentru evaluarea integrității judecătorilor), care urmează a fi completat de judecători și care prezintă următoarele avantaje: răspunsurile judecătorilor la întrebările din chestionar constituie un sondaj intern al judecătorilor privitor la calitate, eficiență și integritate; autoevaluare (sondaj intern) periodică a integrității sistemului judiciar (instrument important pentru evaluarea integrității instituționale); radiografie a sistemului judiciar – indicator pentru corectarea politicilor privitor la sistemul judiciar; instrument de punere în aplicare efectivă a Codului de etică a judecătorului; instrument de verificare a cunoașterii documentelor interne de către judecători; efect de prevenire a nesocotirii/încălțării Codului de etică a judecătorului; efect de consolidare a importanței CSM în autoadministrarea sistemului judiciar și creșterea rolului CSM în domeniul prevenirii corupției în sistemul judiciar.

În ședința din 06 iunie 2017, la demersul Centrului de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC), Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a aprobat proiectele formularelor electronice standardizate pentru întocmirea hotărârilor Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor (CSCJ).

La 31 octombrie 2017, la sediul Consiliului Superior al Magistraturii a avut loc prezentarea e-template-ului pentru întocmirea hotărârilor Colegiului de selecție și carieră a judecătorului.



Conținutul formularului pentru activitatea CEPJ a fost elaborat de către CAPC în colaborare cu CEPJ și reprezintă rezultatul efortului comun de analiză a practicii CEPJ și de implementare a recomandărilor CAPC, formulate în urma monitorizării activității CEPJ. În procesul elaborării conținutului formularului (sistemului de întocmire a hotărârilor CEPJ) s-au avut în vedere următoarele criterii principale: universalitate (posibilitatea reaplicării acestuia și asupra hotărârilor altor organe ale CSM); adaptabilitate (posibilitatea de dezvoltare a formularului astfel încât să corespundă modificărilor normative); securitatea datelor cu caracter personal; simplitate în utilizare.

În ședința din 03 octombrie 2017, la demersul CAPC, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), a aprobat proiectul formularului electronic standardizat pentru întocmirea hotărârilor Colegiului de Evaluare a Performanțelor Judecătorilor (CEPJ).

La 27 octombrie 2017 a avut loc prezentarea pentru membrii CEPJ a e-template-ului pentru întocmirea hotărârilor Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor.



Implementarea ambelor e-template-uri în activitatea colegiilor CSM ar trebui să contribuie la transparentizarea activității, prin faptul că hotărârile vor fi publicate automat pe pagina web a CSM, fiind asigurată plenitudinea și vizibilitatea informației, precum și la uniformizarea practicii de aplicare a criteriilor pentru selecția și evaluarea judecătorilor, fiind prevenită acordarea arbitrară a punctajului.

V. Sporirea securității alimentare a consumatorilor



CAPC a continuat administrarea Centrului de Asistență a Consumatorilor din regiunea Centru (în continuare – CAS Centru), lansat de CAPC în 2014 în cadrul proiectului „**Sporirea securității alimentare a consumatorilor**”, cu suportul **Fundației Est Europene din Moldova** și care oferă servicii de informare și consultanță consumatorilor și altor actori interesați din domeniul respectiv.

CAS Centru - structură regională, alternativă, neguvernamentală, care oferă servicii de informare și consultanță consumatorilor, agenților economici:

- Informarea consumatorilor în ce privește siguranța alimentară;
- Consultarea cetățenilor privind drepturile consumatorilor;
- Acordarea asistenței juridice primare populației în ce privește drepturile de consumator;
- Oferirea informațiilor și ajutarea populației de a se adresa autorităților competente în protecția drepturilor consumatorilor;
- Informarea autorităților competente despre depistarea cazurilor de produse alimentare contrafăcute sau periculoase pentru consumatori;
- Efectuarea analizelor de laborator și informarea consumatorului despre rezultatele obținute;
- Identificarea, sistematizarea și înaintarea propunerilor de ajustare a cadrului normativ în domeniul securității alimentare a consumatorilor;
- Asistarea și consultarea ONG-urilor active și interesate în domeniul protecției drepturilor consumatorilor;
- Consilierea agenților economici ce comercializează produse alimentare privind obligațiile și drepturile acestora



Consultanții CAS Centru au fost responsabili de gestionarea și operarea „**liniei fierbinți**” privind drepturile consumatorilor care poate apelată la numărul de telefon **0 22 233 200**.

Linia fierbinte funcționează, de luni până vineri, de la ora 9.00 până la ora 18.00.

Pe parcursul **anului 2017** au fost înregistrate **537 cazuri** cu privire la produsele alimentare, dintre care **513 au fost recepționate prin intermediul liniei telefonice fierbinți** (la linia telefonică fierbinte sînt acordate consultații primare consumatorilor și agenților economici care reacționează la sesizările adresate).

În temeiul cazurilor raportate de consumatori, CAS Centru a expediat: 295 sesizări către operatorii economici și 6 sesizări către instituțiile publice. În rezultatul sesizărilor au fost recepționate 22 răspunsuri de la operatorii economici și 3 răspunsuri de la instituțiile publice.

Membrii echipei CAPC au mediatizat drepturile consumatorilor în cadrul mai multor emisiuni Radio și TV, cetățenii fiind informați despre activitatea Centrului de Asistență a Consumatorilor Centru. Astfel, reprezentanții CAPC au participat la: Emisiunea "Prima Oră" Prime TV din 15.03.17; Emisiunea "Alb Negru" Unimedia din 29.03.17; Emisiunea "Țara lui Dogaru" Publika TV din 23.06.17; Emisiune Radio Moldova "Spatiul Public" din 30.06.17; Emisiune "Bună seara", Moldova 1 din 17.11.17. Totodată, reprezentanții CAPC au oferit un interviu despre activitatea CAS Centru studenților facultății de jurnalism din cadrul USM și au participat la ONG Fest Bucuresti din 17.06.17.



A fost supus consultărilor cu membrii Forumului privind Protecția Consumatorilor în Siguranța Alimentelor proiectul de lege privind transferarea competențelor APC către ANSA. Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a fost informată despre disponibilitatea Forumului de a contribui la elaborarea procedurilor de examinare a plîngerilor consumatorilor de către ANSA. Totodată, prin scrisoarea înregistrată în Parlament cu nr.55 din 09.03.2017, în adresa Comisiei agricultură și industrie alimentară a Parlamentului RM au fost transmise recomandări și propuneri la proiectul Legii privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare.

VI. REZUMATUL PROIECTELOR IMPLEMENTATE DE CAPC ÎN 2017

Denumire proiect	Perioada de implementare	Finanțator	Valoarea suportului financiar	Număr personal implicat
Expertiza vulnerabilității actelor normative prin prisma drepturilor omului	01.01.2016-31.01.2017	Civil Rights Defenders	33,225,00 EUR	11 persoane
Evaluarea instrumentarului anticorupție în sectorul justiției	20.07.2016-31.03.2017	Fundația Soros Moldova	30,021,00 USD	6 persoane
Transparența proceselor de selecție și evaluare a performanțelor judecătorilor	01.09.2016 - 31.05.2017	Ambasada Marii Britanii la Chișinău	31,605,00 £	9 persoane
Sporirea securității alimentare a consumatorilor	01.01.2017-31.12.2017	Fundația Est Europeană	10,280,00 USD	3 persoane